UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Quando mulier tutelæ officio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

no.& ſemper ponderãdũ. Eodem modo mo
dica communio: vel vilis poſſeſſio nõ repelle-
rent a tutela hominem maioris conditionis,
qđ tene menti.

¶ Lex nona.

SI ſororis tue. Habenti
legitimum tutorem non poteſt da
ri datiuus.h.d.

¶ Lex decima.

CUratorem. In locuꝫ tutoris vł
curatoris non poteſt alius niſi cau
ſa cognita ſubrogari.h.d.

¶ Lex vndecima.

IN vniuerſis. Iudiciũ dꝫ
legitime inchoari, ad hoc vt poſ-
ſit iuridice terminari.h.d. ¶ Not.
ꝙ iudiciũ debet inchoari legitime: & cum legi
tima perſona: & ad hoc ſemper allegatur.

¶ Lex duodecima.

CUrator adoleſcẽ
ti. Curator generalis non poteſt in
lite mota facere ordinari ſpecialem
tutorem.h.d. iſta lex.

¶ Quando mulier tutele officio fungi
poteſt. Titu.xxxv.

¶ Lex ſecunda.

MAtres que. Oli ma-
ter nõ poterat eſſe tutrix niſi
per priuilegiũ impetraret &
renuntiaret ſecũ nuptijs & vel
leiano & oĩ alij auxilio & hꝫ
hoc locũ maribus tã legitimis ꝗ̃ baſtardis.h.
1 d.i.ſequẽ. † In tex.ibi, legitima tutela. No. ꝙ
a baſtardi nõ [a] habent legitimos tutores, credo
qđ hodie habent coniunctos ex latere matris
propter ſublatam differentiam agnationis &
cognationis in tutelis.

1 Tutela defertur matri & auie ſm ordinem
ſucceſſionis, excluſis legitimis.
2 Mater eſt tutrix voluntaria non neceſſaria.
3 Renuntiationes que debẽt fieri per matrem
quando aſſumit tutelam filiorũ ſi non ſunt in
inſtrumento, an valeat. & nu.4.
5 Tutela filij nõ defertur patri naturali tantũ.
6 Mater an poſſit relinqui tutrix in teſtamen-
to mariti.7.

¶ Authentica.

1 **M**Atri & auie. ¶ † Not.
b ꝙ mři [b] & a
uie ſm ordinẽ ſucceſſionis deferẽ
tutela, excluſis legitimis & dati-
uis. ¶ Itẽ no. ꝙ mř olim non erat tutrix, niſi
ĩpetraret a principe: vt.l.ij.ȝ.e.ti. Et ꝑpterea
dicit lex ꝙ mater nõ eſt legitima adminiſtra-
trix filiorũ, etiã pupillorũ: vt.ff.de neg.ge.l.qui
alienã.§.ꝗ̃ꝗ̃.&.ff.de ſol.l.filie. Sed hodie am-
pliatũ ẽ matris officiũ, & ei deferẽ tutela ipſo
iure, ſine impetratione. Idẽ in auia.lꝫ de auia
nõ fieret mẽtio in.l.C. ¶ Itẽ mater nõ ſolũ eſt
ad tutelã habilita, ſed etiam prelata: qꝛ preferẽ
legitimis tutoribus, qđ nõ erat ſm.l.C. qꝛ legi
timus preferabaẽ matri. & iſtud eſt tibi quod-
2 dã euidentiale. ¶ † In tex.ibi, permittimus.
nõ dicit ꝑcipimus: & iõ mater eſt tutrix volũ-
taria, nõ neceſſaria. lꝫ regulariter cũ tutela ſit
officiũ neceſſariũ: tñ fallit cũ deferẽ femine, vt hic cũ ſi. In text. ibi,
alijs. ſi iſta nunꝗ̃ habuiſſet virum, ſed tantum filios naturales, non
debent verba ſic concipi. Renũtio ſecũdis nup. ſed renũtio nuptijs:
vt.ȝ.eo.ti.l.fi. vbi tex. ponit hanc formam, qđ not. multũ. ¶ In text.
ibi, ſenatuſcõſulti velleiani, ſupple & omni alij legũ auxilio: vt.ȝ. e. ti.
l.fi. & in auẽ. vt hi qui oblig. circa finem. ¶ Tres ergo renũtiationes
c debent poni in tutelis quas ſuſcipiunt femine. Primo, [c] debent re-
nuntiare ſecun.nup. vel nuptijs, ſi alie nõ preceſſerunt. Secũdo, de-
bent renuntiare beneficio ſenatuſconſulti velleiani. Tertio debent
renuntiare omni alij legem auxilio, & iuri.ſ. introducto in fauorem
ſexus: qꝛ per hanc renũtiationem rediguntẽ ad iura cõmunia maſcu-
lorũ: & nõ habẽt aliquod beneficiũ in preiudiciũ pupillorũ, vel alio-
3 rum, quatenus concernit officium tutele. ¶ † Sed hic queritur, qđ
ſi in inſtrumento tutele non ſunt ille renuntiationes. quidam dicũt
nõ valere: qꝛ nõ ſeruatur forma legis, & ea que ſunt de forma, non
poſſunt omitti: vt.ĩ.de admi.tut.l.fi.§.omnem. Alij dicunt ꝙ ſuſci-
piendo tutelam, tacite videtur feciſſe has renuntiationes: quia vi-
detur feciſſe omne id per quod peruenitur ad tutelam. argumen. de
acquiren. heredi.l.illud. Tu dic quod non valet, niſi fiat expreſſa re-
nuntiatio: quia mulier poſſet alias pretendere ignorantiam iuris:
vt.l.fi.ȝ.de iu.& fac.ign. Item ad hoc facit.l.ſciendum. de verboruꝫ
oblig. vbi expreſſe notatur quod mulier non preſumitur renuntiaſſe
velleiano, vel alicui alij ſuo auxilio. Quidã tñ dicũt ꝙ renũtiatio be
neficij velleiani nõ eſt neceſſaria, & dicũt ꝙ hec eſt leuis ſolẽnitas, et
poteſt omitti, qđ eſt falſum: quia litera loquitur conditionaliter, dũ
d dicit: ſi renuntiauerit, & conditio que [d] apponitur per.l.nunꝗ̃ diciẽ
cõtinere leuẽ ſolennitatẽ: imo oportet ꝙ cõditio exiſtat. ar.ff.de col.
4 bo.l.pretor.in prin. ¶ † Sed qđ ſi eſt omiſſa illa renuntiatio, & omni
e auxilio [e] &c. & dicunt quidã valere: qꝛ nõ reperiẽ aliud auxiliũ. Bar.
dicit nõ valere tutelã: qꝛ habent auxiliũ erroris iuris: & ideo renun-
tiant: vt.l.fi.ȝ.de iu.& fac.igno. Sed tu dic, ꝙ imo eſt aliud auxilium
qđ habent.ſ. beneficiũ legis, antique.§.fi.ȝ.ad velle. & ibi tetigi. Et
ideo ſit cautus: vt omnes iſte renuntiationes ponanẽ: alias nõ vale
ret decretũ interpoſitũ ſuper tutela matris & a[illegible]ie. In tex. ibi, teſta
mẽtarijs. quid ſi eget cõfirmatiõe, & ſic nõ ſuis viribus nitiẽ, ſed ad-
miniculo cõfirmationis: dic vt no. hic & dixi in.l.ij.ȝ.de cõfir.tut. vbi
vide rationẽ que ſubinferẽ. facit pro teſtamentario contra matreꝫ &
auiã. ¶ In tex. ibi, alijs mulierib⁹: ergo ſorori, vel amite, vel mater-
tere non deferẽ tutela: qꝛ in linea tranſuerſali nõ eſt recipere tutelaꝫ
5 que deferaẽ mulieri. & vide qđ no. Guil.ff.de pac.l.cũ in eo. ¶ † In
gl.ſ. ibi, preferri patrem, ſcilicet legitimum & naturalẽ: ſed patri na-
f turali tantum [f] non defertur tutela filij: vt.ĩ.eo.l.fi.in fi. ¶ In ea. gl.
ibi, quaſi legitimum. iſta ratio non vrget: qꝛ legitimi hodie non ex-
cludunt matrem, ſed forte mouetur gl. quia in patre concurrunt due
rationes: in matre vna: & due rationes vincunt vnam: vt in auth. de
cõſan. & vteri fra. in princi. Et aduertatis, quod iſta queſtio gl. de-
bet formari in filio impubere emancipato. nam ille qui eſt in pote-
ſtate, non poteſt habere tutorem: vt.ff.de tute.l.j. ¶ In eadem gloſ.
ibi, tranſuerſales. qđ non puto: quia expreſſe dicitur in corpore ſm
ordinem ſucceſſionis. Iac.butr. In gl. an idem in cura. tenet ꝙ idem
in cura ſm oẽs: ergo mater poteſt eſſe datiua cũ oĩs cura: ſit datiua.
6 ¶ † In gl. ergo. ibi, a iudice datã. Iſtud eſt falſum: quia Iudex non
dat, ſed lex: alias ſemper mater eſſet tutrix datiua, quod eſt falſum.
Dic ergo quod mater quandoꝗ eſt tutrix teſtamentaria, vt ſi relin
quatur tutrix in teſtamento mariti, nã ex quo eſt habilis ad tutelã,
nihil vetat eã poſſe relinqui tutricẽ in teſtamẽto. B. Sꝫ nũquid tũc
g habeat renuntiare [g] alijs nuptijs, vide qđ no.ĩ.ad ter.l.omnem: qꝛ ſi
eſt vera opin. Io. iſta renuntiatio illo caſu non debet fieri. dic vt ibi.
¶ Quãdoꝗ mater eſt tutrix legitima: vt hic, & in.l.omnẽ. quãdoꝗ
mater tutrix datiua: vt qñ datur in locũ tutoris teſtamẽtarij remoti
tanꝗ̃ ſuſpecti, vel excuſati a tutela: vt.l.ij.ȝ.e.§.his illud. quare ergo
dixerũt eã anomalã: Rñ. qꝛ in iſta tutela ſunt quedã ſpecialia ſꝫ gl.
& alios: Item qꝛ illa tutela eſt irregularis, cũ regulariter officiũ hoc
ſit virile. & nõ cõpetat mulieribus. Itẽ qꝛ mater nõ eſt tutrix, niſi ve
lit. Iſta ratio non multũ concludit: qꝛ ſicut nos diximus ꝙ legitimi
heredes quidam ſunt voluntarij, & quidam neceſſarij: ita poſſumus
dicere ꝙ legitima tutela quedam eſt neceſſaria, & quedam volunta-
ria ſm Bar. ¶ In glo. & omni. ibi, non valet. i. vt non poſſit nubere.
tñ ſi nubit, expelleẽ a tutela: vt in auẽ. ſacramentum. ¶ In ea. gl. ibi,
ſed quomodo. no. ꝙ ex renũtiatione ꝗ̃ fit in iudicio iudice vel nota-
rio recipiẽte, queriẽ ius omnibus quorũ intereſt. ¶ In gl. quid ergo
ibi, & hoc placet, qꝛ qñ mater venit ex prouiſione teſtatoris: ceſſat rõ
prelationis alterius teſtamẽtarij: ſed qñ ipſa venit ex prouiſione iu-
ris, tunc bene prefertur cauſa teſtati. In ea. gl. ibi, cõfirmetur. tu dic
ꝙ non eſt neceſſaria confirmatio: qꝛ teſtamentum ſuis viribus nitiẽ,
ſic.ȝ.de inoffi.dona.l.ij. In ea. gl. ibi, ſi ſororis. & iſtam opi. tenet gl.
7 in.l.ſi tutor petitus. de tu. & cu.da.ab his. ¶ † In ea. glo. [h] ibi.l.ſi (vt
h proponis.) ſalua has gloſſ. ſic. quod aut mater fuit negligens, aut
non. ſi fuit negligens, eſt vera hec gloſ. ſi non fuit negligens. eſt vera
gl. contraria ſm Iac.bu. & alios do. Bar. dicit quod & ſi mulier eſſet
negligens,

a ¶ Baſtardi. Nec
etiã habent teſta
mẽtarios: vt not.
gl. & Bar.in.l.j.ff.
de teſt.tu. an aũt
debitor poſſit eſſe
tutor filij ſpurij,
vide qđ Bal.no.i
l.cũ in eo. ad fi.ff.
de pac. & alle. iſtũ
tex. & vide gl.in.l.
fi.ĩ.e. que idẽ dicit
quod Bal. hic.
b ¶ Matri. Iſta
auẽ. hꝫ locũ in ma
tre & auia: vt hic
per gloſ. & Bar. &
doc. in prin. & la-
tius Bart.in.l. ſi
qs ſub cõditione.
ff.đ te.tu. & hic vi
de qđ in curatore
ſpurij, & qđ ĩ mře
ſpurij, per Bald.
c ¶ Uide de hoc
eundẽ in addi. ad
Spec.ti.de tutor.
in verſ. teneẽ ma-
ter. Et qđ dicit
pau.de ca.in cõſi.
lxxv. incipi. viſis
cum promiſſ.
d ¶ Cõditio ꝗ. Fa-
cit qđ no. Bal.i.l.
cõparatiões.i.iij.
op.ȝ.de fi.inſtr.in
ꝫriũ facit id ꝙ di
cit Bar. & ſequa-
ces.in.l.fi.in prin.
iuncto.§.& ſi pre-
factã.ĩ.de iu.deli.
e ¶ Et omni auxi-
lio. Tu adde qđ
opereẽ & ĩportet
hec clauſula ap-
poſita renũtiatio
nibus mulierum.
Iſtũ i.l.j. col.iiij.
ver. & omni leguꝫ
auxilio. & ꝙ ibi di
xi ĩ apoſt.ad ipm
in ver.j.de conue.
fiſci đbi.li.x. & ale
xan.cõſi.xxx. vol.
iiij. Celſus.
f ¶ Naturali tñ.
Uide Bar.hic, in
prin. & lati⁹ in.l.ſi
qs ſub cõditione.
ff.de te.tu. & vide
qđ no. Bald.in.l.
cũ in eo.ĩpe. & vl.
q.ff.de pac.
g ¶ Renũtiare. vi-
de Bal.in authẽ.
ijſdem.ad fi.ȝ.de
ſecun.nup.
h ¶ In ea.glo. ſi tu
tor dat⁹ eſt a iudi
ce matre ĩgnorãte
an valeat. & an mř
ſit citanda: cum
Bal. hic ſatis vi-
detur concordare
Bar.in.l.tutor ſi
petitus.ff.de tut.
& cu.da.ab his.

negligens,niſi prius citaretur,non tenet datio,propter matris obiectum,niſi eſſet facta datio proprio motu iudicis ꝛ hoc per. d.l.tutor ſi petitus.ꝛ.l.ſi(vt proponis)credo quod ſatis ſit quod mater ſit negligẽs,licet non liqueat hoc iudici:quia in actibus voluntarie iuriſdictionis magis attenditur veritas,quam probatio,licet in cõtentioſa iuriſdictione debeat liquere.facit.ff.quib.ex cau. poſſ. ea.l. hec autẽ.§.j.ꝛ argu.de condi.ob cau.l.ſi pecuniam. §. ſi ſeruum.ꝛ de condi.ꝛ demonſtra.l.multum intereſt.nec eſt verum qđ ſit obiectuȝ in tacendi fraude:quia nulla fraus eſt tacere id quod expreſſum nil operatur de iure.ar.extra de reſcri.c.ſuper literis.

¶Authentica.

SAcramentum. Scilicet de nõ nubendo. ¶In tex.ibi, cõtractis. ergo videtur qđ nõ deſinat eſſe tutrix,niſi contractis nuptijs.[a] Sed contra in authẽ.de nup.§.ſinautem tutelam. vbi dicitur qđ ſtatim qđ vult nubere,ipſa recedat a tutela, ꝛ faciat alium tutorem dari.Sol.hic loquitur quãdo mater nubit nõ petito alio tutore.contrariũ loquitur quando petit alium in tutorem antequã nubat.hic ergo loquitur quando expellitur volens.ibi qñ nolẽs ſua aſſertione:q̃ aſſerit ſe velle tranſire ad alia vota.facit quod not. inſtit.de curato.§.iterdũ.Itẽ facit qđ no.s.e.l.ij.ibi:alia optare matrimonia.ꝛ qđ no.j.tit.proxi.l.propter.tamen gl.in iſtis duobus locis videt̃ ſentire qđ quãdiu mater nubet,ipſa adminiſtret,etiaȝ poſt petitum tutorẽ,quod nõ credo:q̃ ipſa a tutela receſſit,ꝛ alius ſubrogatus eſt.In glo.quid ſi alias,ergo que eſt in cõcubinatu alterius, nõ poteſt eſſe tutrix filij ſui legitimi,quod no.In gl.ſed ad quos, tu diſtingue tres caſus.Nam aut mater nunquam fuit tutrix, ꝛ tunc perinde eſt quãtum ad tutelam, ac ſi mater nunquam fuiſſet in medio:ex quo tutelã non acceptauit,ſed repudiauit.ꝛ ideo non obſtat ſequenti legitimo,aut mater ſuſcepit tutelam,ꝛ tunc antequã tranſiret ad ſecunda vota fecit alium ordinari loco ſui,ꝛ ille prefertur legitimo:quia ſuccedit loco matris,quando preferebatur.ꝛ iſte eſt caſus in.§.ſinautem tutelam.vbi dicit tex.qđ facit alium ordinare. que verba non competunt datiuo, ſed legitimo:quia legitimus non ordinatur per iudicem,ſed ordinatus eſt per legem ipſam:vt.l. legitimos.de legiti.tutoribus.Tertio caſu,quando mater exiſtens tutrix tranſiuit ad ſecunda vota,alio non petito:tunc nouus tutor non ſubrogatur loco matris,ꝛ ideo videtur qđ legitimus preferatur. nec obſt.qđ mater remoueatur tanquam ſuſpecta.ꝛ ideo videtur ſuccedere datiuus:quia aliud eſt quando ex diſpoſitione legis remouetur:quia nulle remanent reliquie:aliud quando per iudicem,vbi remanent reliquie:ꝛ ideo neceſſario venitur ad datiuũ:vt.l.ſi quis ſub conditione.ff.de teſtam.tutel.de quo etiam ibi no.ſed quare magis remanente reliquie in remoto per iudicem,quã per legem.Reſpõ. quia iudex poteſt auferre adminiſtrationem, ſed non inſeparabi-
b lem curationem:at ius poteſt vtrunq̃.¶Querunt [b] docto. ſi mater que tranſiuit ad alia vota remanet iterum vidua, vtrum poſſit aſſumere interim tutelam,ꝛ dicunt qđ non ratione precedentis ſuſpicionis.Tu dic,quod etiam ratione tacite renunciationis:q̃ ipſo facto videtur renuntiare nubendo.facit quod not.extra de appel.c. ex parte.M.ꝛ vbi dixi datiuum preferendum,intellige quod eſt veniendum ad datiuum,non tamen preciſe ad petitum a matre:ſed ad illum datiuum,de quo iudex arbitrabitur:vt.l.credẽdum.ff. qui petu.iſta ſunt verba docto.ſimile no.in.§.is qui.in.l.mutus.ff.de procurat.

¶Authentica.

c **AD hec,[c] ꝛ ſi debitum.** Uide hic quod notat Guil.ff.de pac.l.cum in eodem.

¶In quibus cauſis tutorem vel curatorem habenti,tutor vel curator dari poſſit. Titu.xxxvj.

¶Lex prima.

SI in locum. ¶Curator datus in locum abſentis,eo reuerſo deponit officium.h.d.

¶Lex ſecunda.

POtuit quidem. ¶Curator datus in locum tutoris:eatenus durat curator,quatenꝰ durat tutor.h.d.Uel ſic.curator datus impuberi,non durat poſt pubertatem.h.d.

¶Lex tertia.

PRopter late. Curator adiungit tutori cauſa cognita.h.d.iſta.l.

¶Lex quinta.

CUm ob augmentum. Licet alius adiungat̃,primus non liberatur.h.d.iſta.l.ſi.

¶De admi.tut.vel cura. Tit.xxxvij.

¶Lex prima.

FRuſtra. Unus officialis nõ tenetur de eo quod fecit alius in alio officio, ꝛ non eodem. h.d.¶In tex.ibi,intereſt omnium.ſic.ff.de ſol.l.cũ ſtichus. ¶Not.ꝙ acceleratio litium eſt vtilis vtriq̃ patri.quod no.in ſi.l.

¶Lex ſecunda.

ADuerſus curatorem. ¶Pro vniuerſali curatione non poteſt agi, niſi finito.hoc dicit. iſta lex.

¶Lex tertia.

SUmptus in. In text. ibi ꝓbabuntur.not.ꝙ tutor debet ꝓbare [d] ſumptus,quos dicit ſe feciſſe.facit. j.de dona.l.ſi quis pro redemptiõe.ꝛ.l.j.§.j.de tut.ꝛ ra.di.¶In tex.ibi,iuſtitia.not.qđ illud quod confirmatur per iuſtitiam naturalem,nõ eget alia confirmatione.

¶Lex ſexta.

NOn eſt ignotũ. Sub pretextu vel velamine officij, non debet calũnia committi. h.d. Et no.contra prelatos eccleſiarum ſecundum glo.ꝛ tene menti.

¶Lex nona.

SI curatores habes. ¶No.quod adulta agit cõtra curatores : vt conſtituant ſibi dotem.quod not.

¶Lex vndecima.

SI bonam cauſaȝ. Tutor in bona cauſa tenetur appellare ꝛ proſequi.h.d.

¶Lex duodecima.

DE his que. Ille qui nõ eſt legitime etatis,non debet admitti ad agendum.h.d.

¶Lex decimaquinta.

SI non ſubſcripſiſti. Subſcribens ſe tanquã curator, proprie nomine non tenetur.h.d.

a ¶Nuptijs.Uide per Bar.hic.

b ¶Querũt.Uiđ que dixi poſt bar. in.l.ſciãt.j.đ legi. here.ꝛ Spe.i tit, de tu.§.nũc dicẽdũ.verſic.quid ſi mater.ꝛ qđ not. bal.in.l.omnẽ . in ver.ſed nũquid.j. ad ter.ꝛ ꝑ Cy.in aut.matri ꝛ auie. in ſi.s.eo.

c ¶Ad hec.Uide gl.ꝛ doc.i aut.minoris debitor.s.đ da.tu.poſ.

d ¶Tutor debet ꝓbare expẽſam.qđ i ꝑlato.dic ꝙ ſtat̃ ſuo iuramẽto : vt eſt gl.i.c.qualiter. e.l.ij.de acc.ꝛ ibi vide q̃ dixi.c.nos in quenquã.ꝛ gl. i.l.ſi.§.neceſſitate j.de bo.q̃ lib.Ange.vide q̃ not.ad Bal.in.l.minoribꝰ.C.delhis qui. vt indi.text.ꝛ ibi. Bal.in.l.iij.§.pe. ff.de contrario iudi.tut.vbi ex iterlocutoria orit̃ exceptio rei iudicate. And.Bar.